

Lausuntopyyntö VN/13467/2019

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista ja siihen liittyviksi laeiksi

Valtiovarainministeriö on varannut mahdollisuuden lausua ministeriön luonnoksesta hallituksen esitysluonnoksesta laiksi kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista ja siihen liittyviksi laeiksi. Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Tavoitteista

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki kiinnitysluottopankeista ja katetuista joukkolainoista (**”uusi laki”**), joka tulisi korvaamaan voimassa olevan kiinnitysluottopankkitoiminnasta annetun lain (**”nykyinen laki”**). Muutokset pohjautuvat katettuja joukkolainoja koskevan direktiivin (EU) 2019/2162 (**”direktiivi”**) täytäntöönpanoon sekä muihin katettuja joukkolainoja koskevaan sääntelyyn liittyviin uudistustarpeisiin. Uusi laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 8.7.2022.

Esityksessä mainitaan keskeisimpinä direktiiviin pohjautuvina muutoksina verrattuna voimassa olevaan lakiin katettuihin joukkolainoihin liittyvän maksuvalmiusvaatimuksen käyttöönotto ja katetun joukkolainan eräpäivän siirtoa (soft bullet) koskevien tarkempien edellytysten määrittely. Lisäksi esityksessä mainitaan direktiivin edellyttäminä muutoksina muun muassa katettuja joukkolainoja koskeva lupamenettely ja katepooleihin sisällytettävien johdannaissopimusten sääntely.

Direktiivin kansalliseen täytäntöönpanoon suoranaisesti liittymättömiä muutoksia ovat asuntoluottojen vakuusarvon nosto katepoolissa 70 prosentista 80 prosenttiin suhteessa katepooliin sisällytetyn luoton reaalivakuuden käypään arvoon, katettuja joukkolainoja koskevan keskijuoksuaikarajoitteen purkaminen, väliluottotoimintamallin rajoittaminen ainoastaan konsolidointiryhmän sisäiseksi rahoitusjärjestelyksi sekä väliluottojen salliminen konsolidointiryhmän sisällä myös toiselle ETA-luottolaitokselle.

Direktiivin keskeisinä tavoitteina mainitaan katettujen joukkolainojen sisämarkkinoiden kehittäminen ja sijoittajansuojan parantaminen.

Esityksen mukaan nykyinen lainsäädäntö täyttää jo nyt keskeisiltä osin katettuja joukkolainoja koskevan direktiivin vaatimukset. Pääasialliset direktiivistä johtuvat muutostarpeet liittyvät katettuja joukkolainoita koskevaan lupamenettelyyn, maksuvalmiusvaatimukseen ja katetun joukkolainan eräpäivän siirtoa (soft bullet) koskeviin edellytyksiin. Direktiivi asettaa katettuihin joukkolainoihin liittyvien johdannaisten käytölle lisäedellytyksiä. Muilta osin direktiivin edellyttämät muutokset ovat esityksen mukaan lähinnä tarkentavia tai täsmentäviä.

Esityksen mukaan direktiivistä aiheutuvia muutos- ja tarkennustarpeita on kuitenkin sikäli merkittävästi, että muutokset toteutettaisiin kiinnitysluottopankkilain muuttamisen sijaan antamalla kokonaan uusi laki. Muutostarpeita kansalliseen sääntelyyn on selostettu esityksessä tarkemmin s. 20 alkaen. Yksi keskeinen osa-alue on kuitenkin jäänyt lähes kokonaan vaille huomiota: esityksessä ehdotetaan nykyisen lain pakkotäytäntöä koskevan 6 luvun poistamista, minkä johdosta sääntely muuttuisi hyvinkin merkittävästi. Syyistä tai toisesta tätä ei ole perusteltu tarkemmin tai analysoitu esityksessä. Uuden lain myötä myös

nykyisen lain esityöt menettävät pääasiallisen merkityksensä tulkintalähteenä; tältäkin kannalta tarve antaa kattavat perustelut uuden lain esityksessä korostuu. Luonnos on kuitenkin varsin suppea, ja olisikin toivottavaa, että perusteluita kehitettäisiin laajemmin avaamaan hankkeen taustoja ja tavoitteita.

Esitys tarkoittaisi myös varsin radikaalia muutosta katettujen joukkolainojen asemaan insolvenssimenettelyissä: ilman erityissääntelyä joukkolainat erääntyvät konkurssissa suoraan konkurssilain nojalla; asianomainen säännös näyttäisi puuttuvan esityksestä. Tämä aspekti on jätetty kokonaan ilman huomioita tai perusteluja esityksessä.

Esityksen mukaan katetut joukkolainat ovat pankkien tärkeimpiä pääomitusmuotoja ja niitä on markkinoilla n. 50 miljardin euron edestä. Asialla on näin ollen mittava kansallistaloudellinenkin merkitys.

Konkurssioikeudellinen erillisuus

Direktiivin 5 artiklan mukaan:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava, että katettuihin joukkolainoihin liittyvät maksuvelvoitteet eivät eräänny automaattisesti katettuja joukkolainoja liikkeeseen laskevan luottolaitoksen maksukyvyttömyyden tai kriisinratkaisun yhteydessä.”

Katetun joukkolainan asemasta konkurssissa ja muissa maksukyvyttömyysmenettelyissä on säädetty nykyisen lain 6 luvussa. Luku sisältää säännökset katetun joukkolainan vakuuksien eriyttämisestä katettujen joukkolainojen haltijoiden hyväksi joko liikkeeseenlaskijan tai vakuutena olevan luoton velkojana olevan talletuspankin tai luottoyhteisön maksukyvyttömyystilanteissa. Katetun joukkolainan vakuudeksi merkittyyn luottoon sovelletaan ulosmittaus-, turvaamistoimi ja kuittauskieltoa (24 §). Katettujen joukkolainojen haltijoilla on maksuetuoikeus (25.2 §) vakuutena olevien luottosaatavien rahavirtoihin, mutta kuitenkin enintään sallittua enimmäisvakuusarvoa vastaavin osin (asuntoluotoissa 70 prosenttia yksittäisen luoton vakuuden arvosta ja liikekiinteistöluotoissa 60 prosenttia yksittäisen luoton vakuuden arvosta). Liikkeeseenlaskijan selvitystilasta tai konkurssin johdosta Finanssivalvonnan on viipymättä asetettava Finanssivalvonnasta annetun lain 29 §:ssä tarkoitettu asiamies valvomaan katettujen joukkolainojen velkojien sekä niihin rinnastettavien velkojatarhojen etua ja käyttämään puhevaltaa näiden puolesta (26.1 §). Kiinnitysluottopankkilain 6 luku sisältää myös tarkemmat, kiinnitysluottopankkitoimintaa koskevat erityissäännökset selvitystilasta ja konkurssista, kuten liikkeeseenlaskijan pesänhoitajan velvollisuuksista, katetun joukkolainan vakuuksien luovuttamisesta konkurssipesään (27 §), vakuuksien hallinnoinnista (26 ja 28 §), sekä käteisvarojen ja johdannaissopimusten asemasta ja hallinnoinnista (29 ja 30 §).

Esityksessä ehdotetaan 6 luvun poistamista miltei kokonaan, mistä koituisi varsin merkittävät seuraukset. Tilalle on ehdotettu lähinnä uuden lain 21 § seuraavasti:

”21 § Katepooliin sisältyvien vakuuksien tuottama etuoikeus
Katepooliin sisältyvät vakuudet ovat yhtäläisesti kaikkien sen kattamien katettujen joukkolainojen pääomien ja korkojen, katettuihin joukkolainoihin liittyvien johdannaissopimuksiin perustuvien velvoitteiden sekä joukkolainaohjelmaan liittyvien hallinnointi- ja selvityskulujen vakuutena.
Edellä 1 momentissa mainittujen velvoitteiden velkojilla on velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) 3 §:ään rinnastettava etuoikeus katepooliin sisältyviin vakuuksiin. Vakuuden asettamiseen ja vakuuden tuottamiin oikeusvaikutuksiin sovelletaan rahoitusvakuuslakia (11/2004), ellei tässä laissa toisin säädetä.
Etuoikeus perustetaan merkitsemällä vakuus joukkolainarekisteriin 28—30 §:n mukaisella tavalla.”

Kuten nykyisen lain esitöissä (HE 42/2010, s. 31) todetaan konkurssilain (120/2004) 3 luvun 9 §:n 1 momentin mukaan erääntymätönkin saatava katsotaan suoraan lain nojalla konkurssissa erääntyneeksi seuraavasti:

”Konkurssisaatava, joka ei ole erääntynyt, katsotaan konkurssissa erääntyneeksi velkojan ja velallisen välisessä suhteessa”.

Säännös ei kuitenkaan tule sovellettavaksi, jos muussa laissa säädetään toisin. Esityksessä ehdotettu muutos ei ainakaan tuo selvyyttä kysymykseen joukkolainojen erääntymisestä.

Erityissäännöksen puuttuessa täytyy päätyä siihen, että uuden lain mukaiset katetut joukkolainat erääntyisivät konkurssissa.

On huomionarvoista, että nykyisen lain 25.2 §:n mukainen lainahaltijoiden maksuetuoikeuden rajaaminen enimmäisvakuusarvoa vastaavin osin (asuntoluotoissa 70 prosenttia yksittäisen luoton vakuuden arvosta ja liikekiinteistöluotoissa 60 prosenttia yksittäisen luoton vakuuden arvosta) ehdotetaan poistettavaksi. Tämä lienee seuraus direktiivin sääntelystä, mutta sinänsä tätäkään muutosta ei esityksessä perustella. Voi olla, että kyseinen seikka on myötävaikuttanut siihen, että nykyisen lain 6 lukua on pidetty tarpeettomana maksujen eriyttämisen kannalta; ilman perusteluja tästä voidaan kuitenkin vain spekuloida. Todettakoon kuitenkin, että muilla velkojilla pitäisi olla oikeus maksuun katepoolin varoista sikäli kuin niitä ei tarvita katettujen joukkolainojen maksuun. Tämäkin asia jää esityksessä vaille nimenomaista sääntelyä. Asialla on kuitenkin arvattavasti merkitystä pankin luottokelpoisuuden arvioinnin kannalta (muilta osin kuin katetut joukkolainat) ja näin ollen olisi suotavaa, että asia käsiteltäisiin ainakin perusteluissa.

Erillisyydestä

Katettujen joukkolainojen konkurssioikeudellinen erillisuus ja erääntymättömyys on turvattu nykyisen lain 25.1 §:ssä:

”Liikkeeseenlaskijan selvitystilan ja konkurssin estämättä katettu joukkolainana on maksettava koko katetun joukkolainan laina-ajalta sopimusehtojen mukaisesti katetun joukkolainan vakuudeksi joukkolainarekisteriin merkityistä varoista ennen muita saatavia.”

Nykyisen lain esitöiden mukaisesti (ibid) säännös muodostaa poikkeuksen konkurssilain erääntymissäännöstä. Samalla todetaan myös konkurssihallintoa sitovasti, että katettu joukkolainana jatkaa ehtojensa mukaan konkurssin estämättä. Kaikki tämä puuttuu uuden lain esityksestä. Näin merkittävää muutosehdotusta olisi suotavaa perustella esityksessä. Direktiivin 5 artikla huomioon ottaen asia lienee kuitenkin tahaton laiminlyönti. Asia on joka tapauksessa korjattava myös direktiivin määräysten implementoimiseksi.

Etusijasta

Katetuille joukkolainoille on esityksen 21.2 §:ssä annettu velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain (1578/1992) (**”Etusijalaki”**) 3 §:ään rinnastettava etuoikeus katepooliin sisältyviin vakuuksiin. Etusijalain 3 § koskee pantinhaltijan asemaa pakkotäytännössä:

”3 § Pantti- ja pidätysoikeuden tuottama etuoikeus

Sillä, jolla on muu kuin 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu panttioikeus irtaimeen omaisuuteen taikka pidätysoikeus hallinnassaan olevaan omaisuuteen, on oikeus saada maksu saatavastaan pantti- tai pidätysoikeuden kohteesta ennen muita saatavia. Sama koskee myös sellaisen saatavan korkoa enintään kolmelta vuodelta ennen sitä päivää, jona konkurssi alkoi tai ulosmittaus toimitettiin,

konkurssissa varojen tilittämiseen ja ulosmittauksessa siihen ajankohtaan asti, johon korko saatavalle lasketaan.”

Valittu ristiviittaustekniikka voi tuntua käytännölliseltä, mutta siihen liittyy varsin perustavanlaatuisia oikeudellisia ongelmia.

Direktiivin 5 artiklan perimmäinen tarkoitus on taata lainojen konkurssioikeudellinen erillisuus, kun taas etusijalain 3 §:n mukainen etuoikeus asettaa velkojat konkurssimenettelyn osallisiksi.

Konkurssi on niin sanottu yleistäytöntöönpano, ts. likvidaatiomenettely, joka tähtää velallisen varallisuuden rahaksimuuttoon ja varojen jakamiseen velkojille (ks. mm. HE 26/2003, s. 6). Menettelyn seurauksena on velallisen taloudellisen toiminnan päätyminen. Etusijalaki määrää velkojien keskinäisen maksunsaantioikeuden kyseisiin varoihin.

Esitys näyttäisi johtavan siihen, että konkurssissa katetut joukkolainat eräännyvät, katepooli realisoidaan ja katetut joukkolainat saavat etuoikeudella maksun ao. realisaatiovaroista. Tämä ei voi olla lain tarkoitus.

Direktiivinkin kannalta tavoitteena pitäisi olla konkurssioikeudellinen erillisuus siten, että konkurssissa katetut joukkolainat eivät eräänny, vaan ne jatkuvat ehtojensa mukaan ml. lainanhaltijoiden etusija katepooliin ja niiden jatkuvuus turvataan asianmukaisilla toimilla. Kaikki tämä sisältyy nykyisen lain 6 lukuun; 25.1 §:n mukaan

”Katettu joukkolaina on maksettava koko katetun joukkolainan laina-ajalta sopimusehtojen mukaisesti katetun joukkolainan vakuudeksi joukkolainarekisteriin merkityistä varoista ennen muita saatavia”.

Tähän sisältyy kaikki tarpeellinen – muutos tulisi vähintään perustella hallituksen esityksessä.

Viittaus Etusijalakiin ja rahoitusvakuuslakiin ei ole omiaan selventämään katettujen joukkolainojen asemaa konkurssissa, päinvastoin tällä luodaan epäselvyyttä ja epävarmuutta tulkinnasta. Olisi suotavaa, että nykyistä vastaava erityissääntely otettaisiin uuteenkin lakiin.

Jatkuvuudesta ja lainanhaltijoiden intressinvalvonnasta

Kun katetut joukkolainat jatkuvat konkurssin estämättä on myös tärkeää, että niiden jatkuva ja moitteeton hallinnointi varmistetaan menettelyn aikana myös direktiivin 20 artiklan mukaisesti. Lainojen maksujen ja katepoolin hoitaminen vaatii aktiivista valvontaa. Näitä seikkoja on asianmukaisesti säännelty nykyisen lain 6 luvussa eikä tästä ole syytä luopua, päinvastoin tämä johtaa epäselvyyteen ja epävarmuuteen, mikä luo luottokelpoisuutta alentavia riskitekijöitä.

Eryteisesti lainanhaltijoiden intressivalvonta insolvenssissa vaatii erityishuomiota. Direktiivin 20 artikla mahdollistaa erityisen hallinnonhoitajan asettamisen, jotta varmistetaan katettujen joukkolainojen sijoittajien oikeuksien ja etujen turvaaminen, vähintään varmistamalla katetun joukkolainan ohjelman jatkuva ja moitteeton hallinnointi tarvittavan ajanjakson aikana. Tämä on varmistettu nykyisen lain 26 §:ssä: liikkeeseenlaskijan selvitystilän tai konkurssin johdosta Finanssivalvonnan on viipymättä asetettava Finanssivalvonnasta annetun lain 29 §:ssä tarkoitettu asiamies valvomaan katettujen joukkolainojen velkojien sekä niihin rinnastettavien velkojatahujen etua ja käyttämään puhevaltaa näiden puolesta. Asiamiehen aloitteesta on myös tehtävä tarpeelliset johdannaiset ja luottojärjestelyt velkojien intressien turvaamiseksi. Tästä esityksessä halutaan luopua; mitään perusteluja ei tarjota.

Kattavuutta koskevat vaatimukset

Uuden lain 24 §:ään on ehdotettu sisällytettäväksi direktiivin mukainen vähintään viiden prosentin ylivakuusvaatimus, lainkohdan otsikoksi on otettu ”Ylivakuusvaatimus”.

Saman lainkohdan 4 momenttiin on kuitenkin otettu myös direktiivin nimellisperiaatetta ilmentävä määräys:

”Katepooliin lukeutuvien erien pääoma-arvo ei saa alittaa katepoolin kattamien katettujen joukkolainojen pääoma-arvoa.

Direktiivin 15 artiklan 6 kohdan mukaan:

”Vaaditun kattavuuden laskennalla on varmistettava, että kaikkien katevarojen yhteenlaskettu pääoma on vähintään yhtä suuri kuin liikkeessä olevien katettujen joukkolainojen yhteenlaskettu pääoma, jäljempänä ’nimellisperiaate’.”

Nimellisperiaate on direktiivin keskeisimpiä sääntöjä. Olisi suotavaa, että uuteenkin lakiin selvyiden vuoksi otettaisiin erillinen määräys nimellisperiaatteesta mukaan lukien laskentaperiaatteet.

Nyt nimellisperiaate on laitettu samaan yhteyteen ylivakuuslaskennan kanssa, mm. lainkohdan 3 momentissa määrätään laskentatavasta:

”Katetuista joukkolainoista aiheutuviksi velvoitteiksi lasketaan tätä pykälää sovellettaessa katettujen joukkolainojen pääoma, korko sekä johdannaisista aiheutuvat velvoitteet.”

Eriyttäminen omaksi lainkohdaksi olisi omiaan selkeyttämään direktiivin perustavanlaatuisen nimellisperiaatteen sisältö kansallisessa lainsäädännössä.

Maksuvalmiusvaatimukset

Maksuvalmiuspuskuri

Direktiivin 16 artiklan kohdat 1 ja 2 edellyttävät jäsenvaltioiden säätävän, että katepooliin luetaan likvidejä varoja määrä, joka kattaa 180 päivän jaksolla suurimman mahdollisen kumulatiivisen likviditeetin nettoulosvirtauksen. Artiklan 4–6 kohdat määrittävät lisäksi kolme poikkeusmahdollisuutta 1 kohdan mukaisen maksuvalmiuspuskurin ylläpitovaatimuksesta. Luonnoksen mukaan näistä oltaisiin kuitenkin implementoimassa kansalliseen lakiin vain 5 kohta, jonka mukaan ”[j]äsenvaltiot voivat sallia, että jatkettavissa olevien maturiteettirakenteiden pääoman laskenta perustuu katetun joukkolainan viimeiseen erääntymispäivään katetun joukkolainan ehtojen mukaisesti”.

Kuten luonnoksessa on todettu, liikkeeseenlaskijat ovat kirjoittamishetkellä velvollisia noudattamaan yleisesti luottolaitostointia koskevaa 30 päivän *liquidity coverage ratio* -vaadetta (LCR). Direktiivin 16 artiklan 4 kohta mahdollistaisi osittaisen poikkeamisen 16 artiklan mukaisesta 180 päivän maksuvalmiusvaatimuksesta sen johdosta, että liikkeeseenlaskijaan sovelletaan samanaikaisesti LCR-vaatimusta ensimmäisten 30 päivän ajalta. Tätä poikkeusmahdollisuutta ei kuitenkaan luonnoksen mukaan oltaisi implementoimassa ehdotettuun lakiin. Oletettavasti taustalla on, että LCR-vaatimusta koskevasta komission delegoidusta asetuksesta on tarkoitus poistaa direktiivin 16 artiklan mukaisen maksuvalmiuspuskurin ja LCR-vaatimuksen osittainen päällekkäisyys siten, että komission delegoidun asetuksen muutos tulisi voimaan samanaikaisesti direktiivin implementoivan kansallisen sääntelyn kanssa eli 8.7.2022, jolloin tarvetta kansalliseen lakiin implementoitavalle maksuvalmiuspuskurivaatimusta

koskevalle poikkeukselle LCR-vaatimuksen päällekkäisyyden perusteella ei olisi. Lisäksi direktiivin 16 artiklan 6 kohdan mukaan ”[j]äsenvaltiot voivat säätää, että 1 kohtaa ei sovelleta katettuihin joukkolainoihin, joihin sovelletaan rahoituksen vastaavuutta koskevia vaatimuksia”. Myöskään tätä poikkeusmahdollisuutta ei oltaisi luonnoksen mukaan implementoimassa Suomessa, oletettavasti siitä syystä, että ehdotetun lain ei olisi tarkoitus kaikilta osin sisältää 3 artiklan 15 alakohdassa määriteltyjä rahoituksen vastaavuutta koskevia vaatimuksia, joiden soveltuminen katettuun joukkolainaan olisi 16 artiklan 6 kohdan mukaisen poikkeusmahdollisuuden soveltamisen edellytyksenä. Selvyyden vuoksi HE:ssä olisi kuitenkin hyvä taustoittaa ja selventää maksuvalmiuspuskurivaatimuksen eri poikkeusmahdollisuuksien suhteen tehtyjä implementointivalintoja.

Katetun joukkolainan erääntymisajankohdan lykkääminen

Direktiivin 17 artiklan 1 kohdan mukaan ”[j]äsenvaltiot voivat sallia katettujen joukkolainojen, joilla on jatkettavissa olevia maturiteettirakenteita, liikkeeseen laskemisen” sillä edellytyksellä, että sijoittajansuoja varmistetaan kyseisen 1 kohdan a)–f) alakohdissa tarkemmin määritellyin tavoin. Luonnoksen mukaan 17 artikla implementoitaisiin uuteen 32 §:ään. Ehdotetun 32 §:n sisältö olisi kuitenkin tämänhetkisen luonnokseen sisältyvän ehdotuksen mukaan kuitenkin jäämässä varsin yleisluontoiseksi.

Direktiivin 17 artiklan 1 kohdan a) alakohdassa edellytetään, että ”maturiteettia voidaan jatkaa vain, jos kansallisessa lainsäädännössä määritetyt objektiiviset käynnistävät tekijät ilmenevät, eikä katettuja joukkolainoja liikkeeseen laskevan luottolaitoksen harkinnan mukaan”. Ehdotetussa säännöksessä ei ainakaan tämänhetkisen luonnoksen mukaan tultaisi kuitenkaan lainkaan tarkemmin määrittämään tällaisten objektiivisten käynnistävien tekijöiden sisältöä. Ehdotetun 32 §:n mukaan ”[k]atettu joukkolainaa saa sisältää ehdon, jonka mukaan liikkeeseenlaskijalla on oikeus lykätä katetun joukkolainan erääntymistä. Ehdossa on määriteltävä ne olosuhteet, joiden pohjalta liikkeeseenlaskijalle syntyy oikeus erääntymisen lykkäämiselle. Erääntymisen lykkäämiseen oikeuttavien olosuhteiden on liityttävä liikkeeseenlaskijan maksuvalmiuteen, ja olosuhteiden olemassaolo tulee olla yksiselitteisesti todennettavissa ja määriteltävissä”. Vaikkakin luonnoksessa on todettu, että ”lakiehdotuksen 32 § on pyritty rakentamaan siten, että direktiivin mukaiset edellytykset ja markkinakäytäntö olisivat mahdollisimman pitkälti yhteensovitettuja” ja että ”[u]silla säännöksillä ei rajoiteta katettuihin joukkolainoihin liittyvää sopimusvapautta enemmän kuin direktiivin täytäntöön panemiseksi on tarpeen”, jättää 32 §:n tämänhetkinen muotoilu kuitenkin varsin paljon tulkinnanvaraa siihen, millaiset käynnistävät tekijät tarkalleen voitaisiin katsoa liikkeeseenlaskijan harkintavallan ulkopuolella olevaksi, varsinkin kun oikeus lykätä erääntymistä olisi ehdotetun säännöksen sanamuodon mukaan nimenomaisesti liikkeeseenlaskijalla itsellään (vrt. 17 artiklan 1 kohta a) alakohta, jonka mukaan maturiteetin jatkaminen ei saa olla liikkeeseenlaskijan harkintavallassa). Tätä olisikin siis hyvä jollakin tavoin täsmentää lopullisessa 32 §:ssä ja lainkohdan perusteluissa. Maturiteetin jatkamisedellytyksiin olisi hyvä saada lisäselvyyttä myös siitä näkökulmasta, että liikkeeseenlaskijoiden kannalta tärkeä oikeus laskea 31 §:n maksuvalmiusvaatimuksen nettoulosvirtaukset pidennetyn eräpäivän perusteella olisi mahdollinen ainoastaan, jos maturiteettia pidentävät ehdot täyttävät ehdotetun 32 §:n vaatimukset.

Direktiivin 17 artiklan 1 kohdan alakohtat b) – f) määrittelevät muut vaatimukset, joiden täytyminen on myös edellytyksenä jatkettavissa olevien maturiteettirakenteiden hyväksyttävyydelle. Erityisesti alakohtien e) ja f) sisältämiin vaatimuksiin, jotka edellyttävät, että ”katettuja joukkolainoja liikkeeseen laskevan luottolaitoksen maksukyvyttömyyden tai kriisinratkaisun tapauksessa maturiteetin jatkamiset eivät vaikuta katettujen joukkolainojen sijoittajien etusijajärjestykseen tai käännä katettujen joukkolainojen ohjelman alkuperäisen erääntymisaikataulun järjestystä” ja että ”maturiteetin jatkaminen ei muuta katettujen joukkolainojen rakenteellisia ominaisuuksia 4 artiklassa tarkoitettua rinnakkaisen vaadeoikeuden ja 5 artiklassa tarkoitettua konkurssioikeudellisen erillisyyden osalta”, tulisi kiinnittää huomiota implementoitaessa 17 artiklaa kansalliseen lakiin. Tältä osin viittaamme myös tämän lausunnon

konkurssioikeudellista erillisyyttä käsittelevään osioon. Yleisesti ottaen näkisimme kuitenkin perustelluksi pyrkiä 17 artiklan implementoinnissa laajentamaan tulkintaan.

Luonnoksessa todetaan, että katetun joukkolainan erääntymisajankohdan lykkäämistä koskevaa 32 §:ää on tarkoitus vielä ”täsmentää jatkovalmistelussa erityisesti huomioiden keskeisissä verrokkimaissa omaksuttava lainsäädäntö”. Tässä jatkovalmistelutyössä tulisikin nähdäksemme kiinnittää huomioita erityisesti yllä todettuihin seikkoihin.

Voimaantulo ja siirtymä

Uuden lain säännösten soveltamisen ennen lain voimaantuloa liikkeeseen laskettuihin katettuihin joukkovelkakirjalainoihin osalta esityksessä todetaan:

”Säännösluonnosta ei ole vielä tässä luonnosversiossa. Tarkoituksena on säätää nykyisille kiinnitysluottopankeille ja kiinnitysluottopankkitoiminnan harjoittamiseen luvan saaneille luottolaitoksille kevennetty menettely uuteen lupakehikkoon siirtymisessä. Direktiivin myötä katetun joukkolainan liikkeeseenlaskijalla tulee olla uusi direktiiviin pohjautuva lupa.”

Asia on siis edelleen epäselvä. Korostettakoon kuitenkin, että nykyiset sijoittajat ovat ostaneet katetut joukkolainat tietyin edellytyksin mukaan lukien konkurssioikeudellisen erillisyyden ja intressivalvonnan: olisi ensiarvoisen tärkeää, ettei tähän suojaan kajota, ja vastaavasti, olisi johdonmukaisuudenkin takia tärkeää, että niin vanhat kuin uudet katetut joukkolainat saisivat yhdenmukaisen kohtelun insolvenssissa. Näin ollen uuden lain pakkotäytäntöä koskevat määräykset tulisi muuttaa nykyisen lain määräyksiä vastaaviksi, jollei direktiivistä muuta johdu.

Lopuksi

Nykyiset järjestelyt ovat myötävaikuttaneet siihen, että suomalaista lainsäädäntöä on pidetty hyvinkin ennakoitavana ja vankkana myös kansainvälisten luottoluokittajien arvioissa. Lisäksi direktiivin tavoitteiden ja säännöstenkin valossa on vaikea ymmärtää, miksi tästä haluttaisiin luopua; velkojien intressit tulisi turvata ainakin nykyisen lainsäädännön tasoa vastaavasti.

Hannes Snellman Asianajotoimisto Oy

Henrik Mattson
Linda Launonen